

עצמי השרה

מבית מכון - 'מרגניתא דרבי מאיר'

להוצאת תורות רבוה"ק לבית דראהביטש - סטרעליסק - סטריא

• פרשת וירא תשפ"ד • שנה ג' גליון ק"י •

שרה הנוטה

וירא אליו ד' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהלה כחום היום (בראשית

י"ח א'), וברש"י, 'הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו'.

והנה אצל אברהם אבינו ע"ה כל עשיית המצוות אצלו הוא אך ורק לשם הוי"ה ברוך הוא, וכמו"ש (בראשית כ"ו ה') "עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתיו", היינו שכל קיום ושמירת התורה והמצוות אצל אברהם אבינו ע"ה היה מכה 'אשר שמע אברהם בקולי'.

ועל זה נתן לו ממרא עצה לאברהם אבינו ע"ה ואמר לו דכיון שכל כוונתו ומגמתו היא לכבוד הוי"ה ברוך הוא, בוודאי הוא צריך לומר הברכה בנוסח 'על', כדי לצרף בעצם הברכה את שם הוי"ה ברוך הוא.

וזהו כוונת רש"י ז"ל 'הוא שנתן לו עצה על המילה' לפיכך נגלה לו בחלקו, ר"ל שנתן העצה לאברהם אבינו ע"ה לומר 'על' כי הוא עושה המצוה לשמה.

וזהו שאמר רש"י ז"ל 'לפיכך נגלה לו בחלקו', היינו כי מידותיו של הקדוש ברוך הוא המה מידה כנגד מידה (ופסטה ח' ע"ב), כי כיון שאמר לצרף ולהכניס את שם הוי"ה ברוך הוא במצוה של אברהם אבינו ע"ה, לכך זכה שנצטרף ונכנס עמו הקב"ה לחלקו.

(ליקוטים מרבינו מהר"ם זצוק"ל)

ומצוה כעין זו בוקעת את הרקיע ועולה עד למעלה, עכ"ד.

והנה מצינו בנמו' (פסחים ז' ע"א-ע"ב) מהלוקת לגבי נוסח הברכה, וז"ל: "אמר רב יהודה הבודק צריך שיברך מאי מברך רב פפי אמר משמיה דרבא דרבא לבער המין רב פפא אמר משמיה דרבא על ביעור המין בלבער כולי עלמא לא פליגי דודאי להבא משמע, כי פליגי בעל ביעור מר סבר מעיקרא משמע ומ"ם להבא משמע".

ואחר כך באו לאתווי ראייה מענין הברכה שמברכין על ברית מילה "מיתוכי ברוך אשר קדשנו כמצותיו וצונו על המילה התם היכי נימא, נימא למול לא סגיא דלאו איהו מחיל, אבי הבן מאי איכא למימר, אין הכי נמי" ומבואר ברש"י דלכאורה אבי הבן צריך לומר בנוסח הברכה 'למול' ולא 'על המילה', אמנם למעשה אין נוהגים כן אאל אף אב המל את בנו אומר 'על המילה' (בשו"ע (יורה דעה סי' רס"ה סעי' ב' הביא דעת הרמב"ם דאבי הבן המל מברך 'למול', וכפשוטו שמעתייה דהבא, אמנם הרמ"א הביא דעת הטור בשם בעל העיטור דאף אב המל את בנו מברך 'על המילה', אלא דאם בירך האב 'למול' יוצא ידי חובתו, וכן אנו נוהגין).

והמעם שאומרים בנוסח הברכות 'על', היא כי צריך לצרף את שם הוי"ה ברוך הוא במצוה, ולעשות את המצוה לשמה.

העצה של ממרא לאברהם אבינו ע"ה היה לצרף שמא דקודשא בריך הוא בברכה של המצוה

ויש לדקדק בדבר זה, כי הקדוש ברוך הוא ציוה על אברהם אבינו ע"ה בפירוש על מצוות מילה, כמו"ש (בראשית י"ז ט'-י"ז) 'ויאמר אלקים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה זורעך אהריך לדרתם, זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אהריך המול לכם כל זכר', ומה היה צריך עוד עצה מממרא על הדבר.

והנראה לבאר בהקדים דברי מו"ר הרד"ק רבי **צבי אלימלך מבלאז'וב זי"ע** בספה"ק "צבי לצדיק" (פר' כי תצא), בביאור מאמר הו"ל (פסחים נ' ע"ב) "רבא רמי כתיב (תהלים נ"ז י"א) כי גדול עד שמים חסדך וכתוב (שם ק"ח ה') כי גדול מעל שמים חסדך הא כיצד כאן בעושיין לשמה וכאן בעושיין שלא לשמה, וכדרכ יהודה דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסק אדם בתורה ומצות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה".

וביאר, כי הנה ההפרש שבין תיבת ע"ד לתיבת ע"ל, היא גימ' כ"ו, שהוא כמנין שם הוי"ה ברוך הוא, והעושים מצוה לשמה היינו שכל כוונתם ומגמתם היא לכבוד הוי"ה ברוך הוא, נמצא שהם מצרפים לעצם עשיית המצוה גם כן את הוי"ה ברוך הוא, וממילא אף שכל מצוה מקומה הוא 'עד שמים חסדך' אך כאשר הוא מוסיף את שם הוי"ה ברוך הוא נעשה 'על שמים חסדך'

לזכר נשמת כקש"ת רבינו רבי ישראל

בן כקש"ת רבינו רבי מאיר סג"ל לנדא מדראהביטש זצוק"ל

גם היה רבינו מהר"ם זי"ע מורה ומורו למי שאינו מקפיד על טבילת מקוה מידי יום, שעל כל פנים לא יעברו עליו שלשה ימים בלא טבילת מקוה.

וכמו כן שח הרב א. ו. שליט"א אשר לאחר נישואיו נתן לו רבינו כמה הוראות חשובות שינהג בהם וטוב לו כל הימים, ביניהם היתה הוראה זו שלא יעברו עליו שלשה ימים בלא טבילת מקוה.

וביאר רבינו דבריו על פי מה דאיתא בשו"ע ויו"ד סי' ס"ט סעי' י"ב "בשר ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה -- נתייבש דמו בתוכו ולא יצא עוד על ידי מליחה ואין לאוכלו מבושל" והוסיף עליו הרמ"א ואין להשהות בשר ג' ימים בלא מליחה דחיישינן שמא יבשלו, וכן מבואר בבית יוסף שם "כתבו הגאונים בשר ששהה ג' ימים מע"ל בלא מליחה נתייבש דמו בתוכו וכו' כ"כ המרדכי בפרק כ"ה והגהות מיימון בפרק ו' וכתבו שהר"ם התירו בצלייה שהרי בשר בלא מליחה מותר בצלייה וכ"כ הרא"ש בתשובה כלל כ' סימן כ"ה שהר"ם התירו בצלי דאף אם לא יצא הדם לחוץ הוא דם האברים שלא פירש ומותר אבל לבשלו בקדרה אסור דאע"פ שאינו פולט ע"י מליחה פולט דמו ע"י קדרה ע"כ. וכתב המרדכי שגם בא"י התירו בצלייה, וכתב הריב"ש בברצלונא נהגו לאסרה אף לצלי והיא חומרא יתירה ואפילו לקדרה ע"י מליחה דלא גרע מאומצא דאסמיק וכן בשובר מפרקתה של בהמה לגירסת הר"ף אלא שראוי לחוש לדברי הגאונים במקום שנהגו עכ"ל, ובעל תה"ד כתב בסימן ק"ס דיראה דאסור לבשלו אחר צלייה וכך קבלתי מרבתי שכ"כ הר"ם א"י ונראה דמשמע הכי מתשובת הרא"ש מדאמרין הא דשריא ע"י צלייה היינו משום דאפילו אם לא יפלוט הוא דם האברים שלא פירש משמע בפשיטות דלא בריא ליה שיפלוט הדם ע"י צלייה ואם כן אם יתבשל אח"כ שמה יפלוט אחר רתיחת המים בבישול מה שלא פלטו ע"י צלייה דאפשר הבישול פועל יותר מהצלייה שהמים הרותחים מרככים הדם שנתקשה בשחייתו ג' ימים ויפליט ויצא טפי מע"י צלייה ואע"ג דמצאתי דהעתיק אחד מהגדולים בשם גדול אחד דשרי לבשל אחר צלייה וכן שמעתי שנוהגים כך בקצת ארצות ואני מה שקבלתי כתבתי עכ"ל והגש"ד כתב וזה לשונו מהר"ם היה מצוה לאוכלו צלוי ולא מבושל ואף בשר הצלי אסור לבשלו עכ"ל, ולענין הלכה נראה דלכתחילה יש לחוש לדברי האוסרים לבשל אחר צלייה מיהו בדיעבד יש לסמוך על דברי המתירים".

מבואר מכל זה כי בשר שלא נמלח שלשה ימים נבלע הדם בו ואי אפשר למולחו עוד על ידי בישול [ואף בצלי החמירו הרבה] - ומשמע שיעור שיבלע בשר הוא שלשה ימים - וממילא ביאר רבינו דבריו - דכמו כן טומאה העומדת על האדם שלשה ימים היא נבלעת בבשרו וקשה להוציאו אחר כך.

אמנם הוסיף רבינו - כי מוסיף שם בבית יוסף בשם האגור כן: "כתב האגור ראיתי גדולים מכשירים כששפכו עליו מים תוך הג' ימים והמהדרין נותנין הבשר תוך ג' ימים במים ומניחין אותו שם כמו שתי שעות ואז יכול להשהותו עוד עד ג' ימים אחרים מפני שהמים מרכיני אותו ואינו מתקשה עכ"ל ור"י כתב בשר שלא נמלח עד שלשה ימים ונשרה תוך ג' ימים מקובלים בני עירך מפני ר"י דמותר אם קבלה נקבל ואם לדין יש תשובה קל להבין כ"כ רבינו מאיר בתשו' עכ"ל ובהגש"ד כתב שמעתי כי במקום הגאונים נהגו כשהיתה בשר בלא מליחה ג' ימים או ד' לשרותו במים פושרין כדי שיתעורר דמו ויפלוט ע"י המלח עכ"ל וכתב עוד האגור בשם אביו דבשר ששהה ג' ימים בלא מליחה אם מלחו ובשלו כיון דמליחה לא מהניא ביה הוא דינו כדין בשר שנתבשל בלא מליחה ובשר שנמלח עמו מותר וזה פשוט" - משמע מזה שעל ידי טבילה במים בתוך שלשה ימים אין נדבר הוזהמא והטומאה בבשרו, ועל כן יש מאד להקפיד בדבר.

בפרשתנו מסופר כי הקדוש ברוך הוא בא לבקר את אברהם אבינו ע"ה, אך אברהם אבינו ע"ה מחכה ומצפה לאורחים שיבואו לביתו, ובשעה שהוא רואה שלשה מלאכים באים לקראתו, הוא מבקש מהקב"ה להמתין לו והוא יוצא לקראת האורחים לקבלם.

חז"ל עמדו על השאלה הגדולה, היתכן? ככה להניח את הקדוש ברוך הוא בצד וללכת לקראת אורחים חשובים ככל שיהיו, כל שכן שהיו נדמים לו כערכים, ומשיבים {שבת קכ"ז ע"א}, ומשיבים "אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה" - אך כאן השאלה עולה ומתעצמת שבעתים, מה כל כך גדול בהכנסת אורחים שהיא גדולה יותר מהקבלת פני השכינה?

על מנת שנרד לעומקם של דברים נקדים את דברי הנביא {ירמיהו ט"ז י"א} שאומר בשם ד' "ואותי עזבו ואת תורת לא שמרו" - ואמר רבי חייא בר אבא במדרש {איכ"ר פתיחתא ב'} "הלואי אותי עזבו ואת תורת שמרו", כלומר כאשר עם ישראל ועזב את הקדוש ברוך הוא ואת קיום המצוות, אומר הקב"ה אני מעדיף את קיום התורה על פני החיבור אלי!

לכאורה הדברים הינם דברי פלא, הרי התכלית של כל קיום התורה והמצוות הוא על מנת להגיע לחיבור עם הקדוש ברוך הוא, אם כן כיצד בשעה שעומדים זה לצד זה שני אפשרויות, החיבור עם הקדוש ברוך הוא מול קיום התורה והמצוות, מעדיף הבורא את קיום התורה והמצוות על החיבור?

אז נכון שהמדרש מוסיף ואומר "מתוך שהיו מתעסקין בה, המאור שבה היה מחזירן למוטב" - אך כשזה עומד למו"ל אותי עזבו, איך זה עדיף על זה? הרי מהות התורה היא שהמאור של התורה מחזיר אותם למוטב ומקרבם להקדוש ברוך הוא, וכיצד עדיף האמצעי על המטרה עצמה, היינו החיבור להקב"ה, עד כדי שהקב"ה אומר 'הלוואי אותי עזבו'?

הגמ' אומרת {עירובין ק' ע"ב} "אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתנגול" - השאלה שנשאלת הכיצד לא ראינו שום אדם שהגיע לידי צניעות מלימוד מחתול? ולא שמענו על מישהו שנמנע מלגזול בגלל הנמלה? רק רבי יוחנן מדקדק בדבריו ואומר 'אלמלא לא ניתנה תורה היינו למידין' וכו', כלומר, אם לא היתה ניתנת התורה היה לנו דרך ללמוד מידות טובות מהבריאה, אבל עכשיו שניתנה תורה, אין דרך אחרת בעולם לקנות מידות נכונות אלא על ידי התורה בלבד!

זהו גם כן הרעיון העמוק שאנו רואים בדברי המדרש הוא, שאין מציאות בעולם להיות מחובר להקדוש ברוך הוא שלא על ידי קיום התורה והמצוות - כשעומד זה מול זה או התחברות להקב"ה או קיום התורה והמצוות, בהכרח להעדיף את הקיום תורה ומצוות, כי אחרת החיבור להקב"ה הוא מזויף.

אנחנו כל כך גשמיים, ואין לנו שום אפשרות להשיג קשר לרוחניות אמיתית אם לא על ידי התורה והמצוות, על אף שאנחנו לפעמים מרגישים שאנחנו מרגישים כביכול אנחנו מחוברים להקדוש ברוך הוא על ידי כל מיני פעולות שאינם תורה ומצוות, אך לאמיתו של דבר זה לא חיבור אמיתי, כשביל חיבור אמיתי נתן לנו הקב"ה את התורה והמצוות, רק ככה מתחברים אליו, אין כביש עוקף! נכון שלפעמים זה קשה לנו ואנחנו מחפשים קיצורי דרך, יותר קל לרוץ לכל מיני סגולות וקמיעות לאהבת השי"ת, אבל אין! פשוט אין דרך אחרת, רק על ידי התורה והמצוות.

לכן כשאברהם אבינו רואה את האורחים באים לקראתו, והוא מחשב צעדי, זה מול זה, מצד אחד הקב"ה כאן איתו, מצד שני יש כאן מצוה, היה לנו ברור שהוא בוחר בדרך השניה, הקבלת פני השכינה הוא חיבור מציאותי, הקדוש ברוך הוא הגיע והוא נמצא כאן בקרבתו, אך קיום מצוה תהיה אשר תהיה היא חיבור פנימי ואמיתי להקדוש ברוך הוא, זה לא רק לקבל למו"ל את פני השכינה, אלא להתחבר אליה ולהיות מקושר אליה באמת.

עשה לך שרף

מהו מקור והטעם סעודת שלישי למילה? האם שלישי למילה כולל את יום הברית עצמו? והאם צריך לערוך סעודה זו?

יום השלישי למילה הוא הכואב ביותר?

וירא אליו ד' {בראשית י"ח א'}, וברש"י, אמר רבי חמא בר חנינא, יום שלישי למילתו היה, ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלומו

רבים נוהגים לערוך ביום שלישי למילה סעודה גדולה, ומקור המנהג בדברי המהרש"ל {הנהגות מהרש"ל אות נ'} שכתב "מורי מוהר"ש אמר שיותר גדול הוא סעודה של מצוה של שלישי למילה מיום המילה עצמה, שהרי שלישי למילה נאמר בה סעודה להדיא גבי אברהם, ויום המילה עצמה נדרש גבי יצחק רק הגמל, וכן שמע מחמיו ר' קלונימוס – וכוונתו באומרו שסעודת מילה הוזכרה רק ברמז, כי כך דרש בפרקי דרבי אליעזר {פכ"ט} על הפסוק ביום הגמל את יצחק, הגמל, מל, היינו ביום השמיני שמל את בנו אז עשה הסעודה, וכן הובא בתוס' {שבת ק"ל ע"א ד"ה שש אנכי}.

והנה לכאורה יש לעיין בדבריו טובא, שהרי עכ"פ לא הוזכר בקרא כלל שעשה סעודה לכבוד שלישי למילתו, רק הוזכר שהקדוש ברוך הוא נגלה אליו, ואחר כך בבוא שלושת המלאכים הכין סעודה לכבודם כי באו מן הדרך, ולא מחמת שלישי למילה, לעומת סעודת היגמל את יצחק אחר שדרשין שהכוונה היא ליום המילה, הרי הוזכר בפירוש בקרא שלכבוד זה עשה הסעודה.

והנה החוות יאיר {סי' ע'} כתב דסעודת מילה הוא סעודת מצוה כמו"ש "שש אנכי על אמרתך" ודרשו רבותינו ז"ל בשבת {ק"ל ע"א} דהיינו ברית מילה, ויש מצוה לשמוח בה, ועל כן צריך לעשות סעודה, משא"כ סעודת שלישי למילה, ולעומת כן מבואר שם דסעודת שלישי למילה אינה נחשבת לסעודת מצוה כלל.

וגם תימה הוא מה מקום לסעודה ביום שלישי למילתו, שהרי לא מצינו שום חשיבות ליום זה, אלא אדרבה הוא יותר חלוש וכאוב ביום זה משאר ימים, וכמו שכתב הרבינו בחיי {בראשית ל"ד כ"ה} על מאמר הכתוב "ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים", וז"ל "ידוע מדרך חכמת הטבע כי כל שלישי חלוש בכל הנבראים כולם, בין שהוא יום שלישי ללידה בין שהוא יום שלישי לימות העולם, שהרי יום שלישי כוכב מאדים, ומפני זה יגדל הכאב בכל מכה ביום השלישי ויהיה הנימול ביום השלישי למילה יותר חלוש. ורבותינו אמרו שמתור לעשות לנימול ביום שלישי למילתו שחל להיות בשבת כל מה שיצטרך כמו בחול ממש לפי שהוא מסוכן ביום

שלישי יותר משאר הימים". וכן כתב השפתי חכמים על דברי רש"י בריש פר' וירא, דלכן ביקר הקב"ה את אברהם אבינו ע"ה ביום שלישי למילתו דוקא כי אז גבר הכאב – וא"כ מה מקום לסעודה ביום זה, ואף משום הודאה להקב"ה על שהמילה עברה כראוי ובשלימות א"א עדיין להודות אלא דוקא אחר יום השלישי, כמו כל ברכת הגומל שיש לאומרו דוקא אחר שהחלים לגמרי מחוליו.

והנה היה מקום לתרץ על קושיא זו ע"פ דברי הרא"ם, וכמו שהובא בהשפתי חכמים {ריש פר' וירא} להקשות כך: הרא"ם הקשה דאדרבה סכנה דביום ג' פחותה מסכנת ב' ימים הראשונים כדתינא בפרק ר"א דמילה {שבת קלד}: מרחיצין את הקטן וכו' וע"ש ומג"ל לרב חמא בר חנינא שיום ג' למילתו היה דלמא ביום ב' היה נהי דביום ראשון לא היה מפני שהיה טרוד במילתו ובמילת עבדיו אבל מ"מ דלמא ביום שני היה וכו'.

ותירץ על זה השפתי חכמים, "ונ"ל דל"ק דע"כ לא פליגי אלא במילת קטן ואין ה"ג דבמילת קטן יום א' וב' יותר הם בסכנה מיום ג' דס"ל לת"ק דבשר של קטן סליק הייא ור"א אינו מחלק ומביא ראיה מן המקרא אע"פ שאין כ"כ ראוי לדבר זכר לדבר אבל במילת גדול כ"ע לא פליגי דיום ג' הוא יותר סכנה מיום ראשון ושני וכמו שהעיד הכתוב {שם} ויהי ביום השלישי וגו' ותרגום אונקלוס כד תקיפו להון כביהון", וא"כ אצל קטן עכ"פ אפש"ל שהיום השלישי הוא יותר טוב משאר ימים, וע"כ יש מקום קצת לסעודה, אך עכ"פ צ"ע שהרי לומדים זה מאברהם אבינו ע"ה והתם גדול היה, ועל מה עשה סעודה?!

והנה ראיתי להחתם סופר דכתב חידוש נפלא מה ששמעון ולוי יצאו נגד אנשי שכס דווקא ביום השלישי למילתם, וז"ל: "ואמרתיו בחי" תורה שלי במאי דכתבי ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ליישב קושי' הר"ן אמאי לא הרגום ביום הראשון דפשיטא שהם יותר מסוכנים וי"ל לפי מ"ש רמב"ן דיעקב ע"ה כעס על שמעון ולוי כי אולי ה' גירותם שלימה וי"ל מהם נמי ה' מסופקים ע"כ בחנו אם ה' גירותם שלימה לא יאונה להם מכשול ע"ה המילה ושלוחי מצוה אינם ניווקין וזה א"א לברר ביום ראשון משום דשכיחא הויקא והיכי דשכיחא הויקא שאני כדתינא פ"ק דפסחים אך ביום ג' דלא שכיחא הויקא כולי האי אי ה' גירותם לשם שמים שומר מצוה לא ידע דבר רע ומדיה' כואבים ראו והבינו שאינם ראויין להצלה" - ולפי דבריו עולה שאברהם אבינו ע"ה שהיתה

מילתו לשמה בוודאי ביום השלישי היה יותר בריא, ודלא כהשפתי חכמים, וממילא אפשר להבין קצת הסיבה שיעשה סעודה ביום השלישי למילתו כי אז נשלמה רפואת המילה.

חידוש ה"דברי דוד" ששלישי למילה הוא בלא יום המילה עצמה

ונראה דגם להשפתי חכמים דס"ל שביום השלישי הוא כואב ביותר {עכ"פ במילת גדול} היתה סעודתו של אברהם אבינו ע"ה סעודת תודה על החלמתו, והוא על פי חידוש גדול בספר דברי דוד להט"ז {בריש פרשתן} כי הנה המזרחי מחשב יום שלישי למילתו שאם היה מילתו של אברהם אבינו ע"ה ביום י"ב ניסן הרי שיום שלישי למילתו הוא ב"ד, משא"כ הדברי דוד שמביא להמזרחי גורס אחרת ולגירסתו אם המילה היתה ב"א הרי שיום שלישי למילתו הוא ב"ד, הוי אומר דלפי הדברי דוד ביקור של הקב"ה אצל אברהם אבינו ע"ה שביום זה עשה את הסעודה היינו יום שלישי למילה בלא אותו היום עצמו של המילה, ולפי זה אפשר לומר שביום השלישי בהיותם כואבים זהו יום שלישי כולל יום המילה עצמה, משא"כ סעודת שלישי למילה שעשה אברהם אבינו ע"ה הוא ביום שלישי למילה בלא יום המילה עצמו.

אמנם יש לציין כי באף שבדברי המזרחי שלפנינו אינו כן, רק הוא כולל שלשה ימים עם היום המילה עצמה, אבל מכל מקום יש להביא ראיה לה"דברי דוד" מדברי התוס' בראש השנה {י"א ע"א ד"ה אלא דקאי בחג} דכתב שהקב"ה בא לבקר את החולה שני ימים קודם החג, ומילתו היתה ביום הכיפורים, עיי"ש – והנה כיון שהמילה היתה ביום הכיפורים שהוא י' תשרי וביקורו של הקב"ה היה שני ימים קודם החג דהיינו י"ג תשרי, נמצא מפורש בדבריו דשלשה ימים היינו בלא יום המילה.

אלא שעדיין יש לעיין בזה דא"כ מדוע דוקא ביום זה הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, והרי ביום זה אין הכאב כל כך גדול? וגם הקושיא שפתחנו בה דלא מצאנו שהיתה הסעודה כלל לכבוד היום אלא לכבוד האורחים?

והנה דין זה גם לא הוזכר בשו"ע וברמ"א ודעימס, על כן בוודאי אין קפידא לערוך סעודת שלישי למילה, ועכ"כ שכשיש בפניו על הוצאות סעודת הברית או על סעודת שלישי למילה, יחייב בהוצאות סעודת המילה יותר משל סעודת שלישי למילה.

שרפי קודש

הרה"ק רבי יוסף הלוי הורביץ מטרטשין זי"ע

הוריו – אביו הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זי"ע ואמו מרת תהלה שפרינצא ע"ה בת רבי צבי הירש זצ"ל.
זוגתו – נשא את בת הרה"ק רבי מרדכי מקאריץ זי"ע תלמיד המגיד ממעוזיטש זי"ע והרה"ק ר"א מליז'ענסק זי"ע.
פעילותו – היה נוהג בצנעה וענוה עצומה, אחר הסתלקות אביו הקדוש מינהו רבים מתלמידי אביו למנהיג עליה, וכך כותב אודות זה הרה"ק רבי יהודה לייב מזליקוב זי"ע: "כי אם הצדיק מעמיד בן צדיק לא תופסק עבודתו כי הוא כאלו אינו מת, פירוש אינו מסולק מן העולם הזה כי כח האב בבן, וכאשר הבן עובד עבודתו ונרצה לפני ד', כאלו האב בעצמו עדיין עובד עבודתו בלי הפסקה", אך נפטר שלש שנים לאחר פטירת אביו.
זרעו – חתנו הרה"ק רבי נחום ממקארוב זי"ע בן הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זי"ע, חתנו הרה"ק רבי שלמה יחיאל מלעלוב זצוק"ל.
תלמידיו – מבין תלמידיו נמנים רבי ברוך שפירא מטשיזעו זצ"ל, ורבי הירש פארציווער זצ"ל.
פטירתו – נסתלק בשנת ה'תקע"ח.

לימים כשחסה רבי הירש פארציווער בצל כנפיו של מרן החידושי הרי"מ זי"ע שאלו פעם החידושי הרי"מ זי"ע האם תוכל לומר איזה דבר תורה מרבך הרה"ק רבי יוסף מטרטשין זי"ע, ויען רבי הירש ויאמר דברי תורה אינו זוכר רק מעשה והרב אספר פעם אחת לפני התקיעות בא הוא זי"ע לבית המדרש ואמר וטובה לא אומר לכם רק מעשה אספר לכם בעיר אחת היה גביר אחד מוכר יין נכבד ותלמידי חכם והוא גדול העיר בא אליו פעם אחת על קידוש לכבודו והגביר נתכבד מאוד במסיבה זו בבואו הרב אליו וקרא להמס רת ואמר לו לך מהרה להמרתך ותביא לכאן תיכף פקוק יין מהטוב ומטיב העומד שם בהשורה הזאת ומהחבית האמצעי תקח היין המשומר הטוב להבקבוק כי היין הזה הוא טוב מכולם רד לך והבא מהרה, והנה עבר זמן רב הגביר יושב ומשיח עם הרב בדברי תורה והעלם לא בא חזרה והשתומם על זה הגביר וביקש מחילה מהרב שימתין מעט והוא בעצמו ילך ביד רמ"א ראש השנה להמרתך להביא יין ולראות מה זאת שלא בא העלם ויהי בבואו להמרתך נבהל לראות כמה חביות פתוחות כי לא נסגרו הברזות ועל ידי זה נשפכו כל היינות לארץ וחורבן גדול נעשה שם וכשבא חזרה מהמרתך בלב נשבר וצער גדול מההיזק שגרם המשרת התחיל לבקש ולדרוש איה אפוא הוא הנער המשרת ואנה ברח וימצאהו מונח שיכור כשכרותו של לוט והוא עונה לו בשכרותו אני רוצה בעל הבית שלי שתוסיפו לי לזמן הבא הוספה הגונה כי השכירות שלי מעט לפי ערך צורכי עד כאן סיפר הרבי אמר ולא יסף סיים רבי הירש ויהי בשמוע מרן החידושי הרי"מ זי"ע את הדברים אמר המשל הזה נאמר בחכמה נפלאה והוא מרמז על מה שנגרם על ידי האדם במשך ימות השנה קלוקלים והפסדים והוא במעשיו גורם שהשפע יאבד ממנו ויתפזר למקום החיצונים ומכל מקום הוא בשלו רוצה הוא העלאת במשכורת בני חיי מזוני {ספר שארית ישראל' לרבי ישראל יצחק גורזיצ'יאנסקי ז"ל (ברוקלין תשס"ז)}, וכן הובא ב"שער יששכר" להרה"ק ממונקאטש (מאמרי תשרי, מאמר שובה ישראל אות י"ט).

רבינו מהר"י נמנה על צאצאיו

קטפי גנוזות

ראש בית אב – הגאון רבי יהודה ליווא לנדא זצ"ל תלמיד מהר"ל [ב']

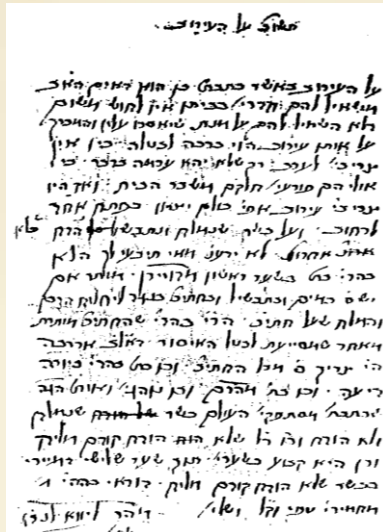
משה מאהל התורה והפלפול כל ימי חייו וירבץ תורה בישראל – כמובן ששם הרב נשתבש ואינו אלא ר' יהודה המכונה ליווא לנדא.

מהנהגותיו של רבי ליווא לנדא זצ"ל, מובא בלקט ישר (או"ח ח"א אות קי"ג) כך: "בט"ב אומר תחנה בכל ג' תפילות, ואמר למנצח, והנשים עניות אין עושין בו מלאכה באושריך. וזכורני באושריך מניחים אפר בראש החתנים, וכן מצאתי בא"ח בס' תק"ס ותקנו להניח אפר וכו' וכן ברינוס בעיר לנדא מניח מהר"ר שלמה שפירא זצ"ל אפר על ראשו שעשה הברכה שלי עם מהר"ר ליווא לנדא זצ"ל".

כמו כן רבו מהר"ל כותב אודות דו"ד בענין גט, שדן יחד עם רבי ליווא לנדא, וכך הינו כותב: "ויעצתי להם ליתנו [את הגט] בפני ה"ר חיים שהיה אז באפנהיים" או לפני מורים אחרים אשר הזכרתי להם כי ידעתי לחד מהנך תרי היו נתנו ולא שמעו לי כי רצו לגבי דמר, ויעצתי להם אם על כל פנים ילכו לאתריה דמר שיכנס דרך הרצים או שער בייר"א שלא יורגש שהיה פה. כי ידעתי ענותנותיה דמר שידקדק בדבר ומאוד הפצתי שתתגרש וכל זה לא הועיל לי. והנה בראותי גלילת ידי מר שהוגה תיבת ואחת נפלו פני וחרה לי מאוד מי הוא זה שמלאו לבו לעשות כן. ושמה תאמר יכול החי להכחיש את החי הלא כל חבורתי ידעו וראו כל הא דלעיל. הלא המה ח"ד ליווא לנדא וב"ד הח"ד ליווא הר"ר שלום כ"ץ הר"ר משה בונלין הר"ר יופא כי עם כולם שקילנא וטרינא בכל הגימגומי דלטייל וכולם ראו ההרשאה והגט וכל הנ"ל בדברי רבותינו הראיתי להם וגורתי בכל תוקף על מאן דהוא מקרוביה שאל יגלה לשליח הך טעות דכ"ף, עכ"ד.

המשך אי"ה בשבוע הבעל"ט

גם איש ריבנו המהר"מ מינץ מעיד על כך בתשובותיו "גברא רבה הוא ושימש ת"ח הרבה והרביץ תורה".

צילום נדיר מכת"י וחתמתו של רבי ליווא לנדא אגרת מתוך מו"מ בינו לידידו ורעו הגאון רבי זלמן משוטיגווער – הנמצא בכת"י הסמינר בניו יארק אי"ה את החילופי אגרות ביניהם נביא בהמשך הפרקים.

מבין גדולי תלמידיו נמנה הגאון רבי משה בן רבי אליהו קפשאל ז"ל, וכך מביא בסדר אליהו וזוטא (ח"ב ויניציאה עמ' 245): "בעתים ההם ישוטטו רבים בגמ' ותרבה הדעת על ידי הרב הגדול מהר"ר משה לאנדא אביו של מהר"ר יעקב שעשה האגור, בימיו עלה מהר"ר משה קפשאל בן מהר"ר אליהו הנ"ל ז"ל וישב בישיבתו וישת מים מכדו, וירבץ התורה ע"י מהר"ר משה לאנדא הנ"ל כל ימי חייו ולא מש

ששה כנפים היו לו להגאון מהר"ל אבי מנהגי אשכנז, ביניהם הוא הגאון המופלג החכמה מגדולי מאורי דורו הר"ר יהודה או כפי שקראוהו חכמי דורו ה"ר ליווא לנדא זצ"ל – הוא היה הראשון למשפחת לנדא.

רבי יהודה המכונה ליווא נולד קודם שנת ה'ר' לאביו הגאון המופלג רבי יעקב זצ"ל אבד"ק שפירא.

ר' יהודה לנדא מגדולי הדור היה מן המקרובים ביותר אצל המהר"ל ישב לפניו ובבית דינו למד אצלו ונמשך אחרי בפסקיו ובמנהגיו.

בנו רבי יעקב לנדא בעל האגור קיבל אף הוא מאביו את הערצתו הרבה למהר"ל ומביאו תמיד בספרו בשם גדול הדור.

תלמידו הגדול של המהר"ל – המהר"ר וייל בעל שו"ת מהר"י היה קרובו ושאירו של ר' יהודה ומכבדו מאוד בתשובותיו וקורא לו 'טובינא דחכימי'.

תחילת מושבו היה בעיר לנדא שבמהוו הריינוס שם שימש ברבנות בצוותא עם חברו ר' שלמה שפירא, משם עבר לכהן כרב בטערוויז, ושם קבע ישיבתו שבה לימד תורה לאלפי תלמידים שנאספו אליו מכל הארצות – בתחילה היה חותם שמו בשם 'אשכנז' על שם ארץ מוצאו, אך לארץ בואו לכהן פאר בעיר לנדא, שינה כינויו על שם העיר 'לנדא'.

על הרבצת התורה שלו כותב בנו בראש ספרו "הנני בן יקא בן מי שאסף התורה והקיאה השפיע שפע לרוב לתלמידים לאלפים כאשר נודע ומפורסם לכל בני אשכנז וצרפת".

הפצת הגליון נדבת ידידנו מר אשר שטיינר שיחי' לרגל פתיחת העסק החדש יהא ד' בעזרו ויראה ברכו בעמלו והצלחה בכל הענינים

הפצת הגליון נדבת ידידנו הרה"ח ר' שמעון שווארץ שליט"א לע"נ אביו הר"ר שמואל בן הר"ר דב ז"ל גלב"ע כ"ב חשון ה'תשנ"ג

הפצת הגליון נדבת ידידנו הר"ר אברהם סולביץ שליט"א

להצלחה בכל הענינים ולהיוושע בכל מילי דמיטב

הפצת הגליון נדבת ידידנו הר"ר ישראל אריה הרשלר שליט"א להצלחה כל עם ישראל וישועת ד' בקרוב לנצח את אויבינו ולהתגדל ולהתקדש שמו יתברך בעולם

זמני תפילת שחרית

ביום שב"ק

בבית מדרשינו בבני ברק

עקב המעבר לשעון חורף

מהשבוע משך כל ימות

הגשמים יתקיים

בשעה 9.00

יול"ע"י מכוון

"מרגניתא דרבי מאיר" – דראהביטש

להו"ל כת"י ותורות רבוה"ק

לתרומות – הארות והערות – ולהצטרפות לרשימת התפוצה נא לפנות לדוא"ל

mdm1038@gmail.com

או בטלפון 0548421038

כפא דנחמתא

על הסתלקותו של האי גברא יקירא ראש וראשון לכל דבר שבקדושה הרה"ח ר' יהושע העשיל חלר ז"ל אשר היה מקורב בעזו רבות בשנים עם רבינו מהר"י זצוק"ל ובפרט בפעולותיו הברוכות בכלל "חיבת ירושלים" – רבי מאיר בעל הנס לעדת גליציה,

נשגר בזאת ברכת תנחומים

לכל בני משפחתו היקרה תחי'

היושבת בעמק הבכא

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד, שלא ישמע עוד שוד ודבר בגבולכם ושמתח עולם על ראשיכם